

RE-3223

M. A. (Part - II) Examination

April / May - 2010

Sanskrit : Paper - VII

(अलङ्कारशास्त्र)

(१) नाट्यशास्त्र-अध्याय - २, ३, ६ (अभिनवभारती सहित) - भरत।

(२) दशरूपकम् - धनञ्जय-प्रकाश १, २, ३

(३) पाश्चात्य काव्यशास्त्र

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70/100

सूचना/Instructions :

(1)

नीचे दर्शायेले निशानीवाणी विगतो उत्तरवडी पर अवश्य लपवी. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
☐ M. A. (Part - 2)	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
☐ Sanskrit : Paper - 7	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text"/> 3 <input type="text"/> 2 <input type="text"/> 2 <input type="text"/> 3	<input type="text"/>
Section No. (1, 2,.....): <input type="text"/> Nil	<input type="text"/>
	Student's Signature

(२) બધા ઉત્તરો એક જ ઉત્તરવડીમાં લખવા. આ પ્રશ્નપત્રમાં વિભાગો નથી.

(2) All answers should be written in a single answer book. There are no sections in this Q. Paper.

(3) રેગ્યુલર વિદ્યાર્થી માટે કુલ ગુણ ૭૦ છે. અને એક્સટર્નલ વિદ્યાર્થી માટે કુલ ગુણ ૧૦૦ છે.

(3) Total marks 70 for regular students and 100 for external students.

૧ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે કારિકાઓ સ્પષ્ટ સમજાવો :

૮

1 (a) Explain any two of the following :

8

(१) शुभे नक्षत्रयोगे च मण्डपस्य निवेशनम्।

शङ्खदुन्दुभिनिर्घोषैर्मृदङ्गपणवादिभिः ॥ २.३६॥

(२) चतुःस्तम्भसमायुक्ता रङ्गपीठप्रमाणतः।

अध्यर्धहस्तोत्सेधेन कर्तव्या मत्तवारणी ॥ २.६४॥

(३) एवं कृत्वा यथान्यायमुपास्यं नाट्यमण्डपे।

निशायां तु प्रभातायं पूजनं प्रक्रमेदिह ॥ ३.१५॥

(४) यज्ञेन सम्मितं ह्येतद्रङ्गदैवतपूजनम्।

अपूजयित्वा रङ्गं तु नैव प्रेक्षां प्रयोजयेत् ॥ ३.९७॥

- (ब) नीचेनामांथी गमे ते अेक विशे नोध लपो : ६
- (b) Write a note on any **one** of the following : 6
- (१) प्रेक्षागृहना विभागेनी भरतनी विभावना
Bharat's concept of a प्रेक्षागृह and its various parts.
- (२) रङ्गदैवतपूजनम्।
- २ (अ) नीचेनी कंडिकाओमांथी गमे ते अेकनो अनुवाद आपी विवरण करो : ६
- 2 (b) Explain any **one** of the following paragraphs with translation : 6
- (१) विभावादिभिः संयोगोऽर्थात् स्थायिनः, ततो रसनिष्पत्तिः। तत्र विभावश्चित्तवृत्तेः स्थाय्यात्मिकाया उत्पत्तौ कारणम्। अनुभावाश्च न रसजन्या अत्र विवक्षिताः, तेषां रसकारणत्वेन गणनानर्हत्वात्। अपि तु भावनां एव येऽनुभावाः। व्यभिचारिणश्च चित्तवृत्त्यात्मकत्वाद् यद्यपि न सहभाविनः स्थायिना, तथापि वासनात्मतेह तस्य विवक्षिता। दृष्टान्तेऽपि व्यञ्जनादिमध्ये कस्यचिद् वासनात्मकता स्थायिवद् अन्यस्योद्भूतता व्यभिचारिवत्। तेन स्थाय्येव विभावानुभावादिभिरुपचितो रसः।
- (२) स्वैकगतानां च सुखदुःखसंविदामास्वादे यथासंभवं तदपगमभीरुतया वा तत्परिरक्षाव्यग्रतया वा, तत्सदृशार्जिजीषया वा, तज्जिहासया वा, तत्प्रचिख्यापयिषया वा, तद्गोपनेच्छया वा, प्रकारान्तरेण वा, संवेदनान्तरसंमुद्गम एव परमो विघ्नः। परगत्वनियमभाजामपि सुखदुःखानां संवेदने नियमेन स्वात्मनि सुखदुःखमोहमाध्यस्थ्या-दिसंविदन्तरोद्गमनसंभावनादवश्यंभावी विघ्नः।
- (ब) भरत मुनिनुं रसनिष्पत्तिसूत्र समजावी श्री भट्टनायकना मतनी विस्तृत ८
थर्या करो.
- (b) Explain the रसनिष्पत्तिसूत्र of भरतमुनि and discuss fully 8
the view of श्रीभट्टनायक।
- अथवा / OR**
- (ब) नीचेनामांथी कोर पण अेक विशे टूंकनोध लपो : ८
- (b) Write a short note on any **one** of the following : 8
- (१) रससूत्रे श्रीशङ्ककमतम्।
- (२) अभिव्यंजनावाद।

3	नीचेनाभिंथी कोई पश त्रश अनुवाढ आपी समझवो :	१५
3	Explain any three of the following with translation :	15
	(१) अधिकारः फलस्वाम्यमधिकारी च तत्रभुः। तन्निर्वत्यमभिव्यापि वृत्तं स्यादाधिकारिकम् ॥ १.१२ ॥	
	(२) किं ब्रवीष्येवमित्यादि विना पात्रं ब्रवीति यत्। श्रुत्वेवानुक्तमप्येकस्तत् स्यादाकाशभाषितम् ॥ १.६७ ॥	
	(३) आसन्नायत्तरमणा हृष्टा स्वाधीनभर्तृका। मुदा वासकसज्जा स्वं मण्डयत्येष्यति प्रिये ॥ २.२४ ॥	
	(४) दिव्यमर्त्ये स तद्रूपो मिश्रमन्यतरस्तयोः। सूचयेद्वस्तु बीजं वा मुखं पात्रमथापि वा ॥ ३.३ ॥	
	(५) संरम्भं परमानीय युद्धं व्याजान्निवर्तयेत् वधप्राप्तस्य कुर्वीत वधं नैव महात्मनः ॥ ३.७५ ॥	
४	दशरूपक अनुसार नाटकना वस्तु संविधाननुं त्रिविध पृथक्करश सोदाहरश समझवो.	१३
4	Explain giving illustration, the three fold analysis of the plot-structure of a drama following दशरूपक.	13
अथवा / OR		
४	नायकना प्रकारो वर्णवी नायकना सात्त्विक गुणो वर्णवो.	१३
4	Explain the different types of Heros and describe his eight सात्त्विक गुणाs.	13
५	परंपरा अने वैयक्ति प्रतिभा विशे छदियटना विचारो दर्शावो.	१४
5	Explain Eliot's views on Tradition and Individual Talent (प्रतिभा).	14
अथवा / OR		
५	पाश्चात्य काव्यशास्त्रभां 'मनोविश्लेषशावाढ'नी रर्या करो.	१४
5	Discuss - psycho - analysis in western poetics.	14